

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 566/2011-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. októbra 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť D. P., Ž., a Ľ. K., Ž., zastúpených advokátom JUDr. D. K., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/07 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/07 p o r u š i l základné právo D. P. a Ľ. K., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 141/07 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. D. P. a Ľ. K. finančné zadost'učinenie n e p r i z n á v a .

4. D. P. a Ľ. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 634,58 € (slovom šesťstotridsaťštyri eur a päťdesiatosem centov), ktorú je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet ich advokáta JUDr. D. K., Ž., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 566/2011-8 z 15. decembra 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť D. P. (ďalej len „sťažovateľka 1“) a Ľ. K. (ďalej len „sťažovateľka 2“, spolu len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/07 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že „Sťažovateľky dňa 23. 6. 2007, podali Návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie čiastky 244 807,50 Sk s príslušenstvom na Okresnom súde v Bratislave I(...)

Platobný rozkaz nebol doručený a preto dňa 27. 12. 2007, zaslali sme k rukám predsedkyňi súdu, žiadosť o prešetrenie prietahov v konaní(...)

Prípisom súdu, zo dňa 15. 1. 2008, bolo oznámené, že spor bol prevedený pod č. j. 8C-141/2007 a pojednávanie bolo vytýčené na 18. 3. 2008.

Napriek úspešnosti navrhovateľiek v spore, odporca si uplatnil voči žalobnému návrhu vzájomný nárok dňa 13. 6. 2008(...)

Navrhovateľky požiadali o vylúčenie vzájomného návrhu na samostatné konanie s označením dôvodov dňa 3. 2. 2009 o čom súd ešte nerozhodol ani dňa 20. 3. 2009(...)

Okresný súd napriek nejasnostiam, a nepreukázaniu právneho dôvodu a výšky uplatneného vzájomného návrhu, vzájomný návrh pripustil.

Od tejto doby Okresný súd konal o ničím nepreukázanom vzájomnom návrhu odporcu a to ani čo do právneho dôvodu, ani do jeho uplatnenej výšky.

Okresný súd posledný právny úkon v záujme preukázania výšky odporcom uplatňovaného vzájomného nároku, urobil dňa 24. 8. 2010, keď uznesením určil súdneho znalca(...)

Od tejto doby Okresný súd, ale ani súdny znalec neurobil žiaden právny úkon.

Dňa 12. 2. 2011 bol Okresnému súdu zaslaný dopyt, ktorý zostal bez povšimnutia a 10. 8. 2011, žiadosť adresovaná predsedkyni súdu na prešetrenie priesťahov v súdnom konaní, ktorá dňa 2. 9. 2011, bola bez vyjadrenia k sporu odložená(...)

Sťažovateľky nekonaním vo veci sú poškodzované od roku 2007, keď napriek dôvodnému návrhu a preukázateľnému nároku, Okresný súd pripustil voči nemu vzájomný návrh a tento nevyhlásil na samostatné konanie, napriek tomu, že odporca si uplatnil nároky bez ich špecifikácie a preukázania právneho dôvodu, ale aj bez zdokladovania oprávnenosti dôvodnosti žalovanej výšky, ktorú uplatnil vo vzájomnom návrhu.

Okresný súd Bratislava I navrhovateľkám spor nerozhodol, napriek jeho dôvodnosti, pripustil vzájomný návrh odporcu, o ktorom do dnešného dňa nedokázal rozhodnúť po dobu viac, ako tri roky, a vo veci vôbec nekonal viac ako jeden rok.

Na základe týchto skutočností, žiadame Ústavný súd SR o vyslovenie nasledovného ústavného nálezu

Okresný súd Bratislava I(...), v sporovej veci č. j. 8C-141/2007, porušuje právo sťažovateľiek na riadne a včasné prešetrenie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných priesťahov priznané im v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Ústavný súd SR zaväzuje Okresný súd Bratislava I, bez ďalších priesťahov pokračovať v začatom súdnom konaní.

Titulom porušenia sťažovateľkiných práv, počas troch rokov, priznáva im odškodné v čiastke:

- D. P.(...) - 1 217,69 €, čo je 9 % úrok z čiastky 4 510,72 € x 3 roky.*
- L. K.(...) - 976,17 €, čo je 9 % úrok z čiastky 3 615,40 € x 3 roky.“*

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 3031/2012 z 12. júna 2012 a právny zástupca sťažovateľiek stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 2. júla 2012.

2.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

«(...) dovoľujem si Vám v úvode môjho vyjadrenia ku konaniu vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8C 141/2007 oznámiť, že netrvám na ústnom prejednaní doručenej ústavnej sťažnosti. Súhlasím s tým, aby(...) Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. (...)

Pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitosť veci, mám za to, že nešlo o zložité právne posúdenie ani o skutkové, až na to, že bolo vo veci potrebné vykonať znalecké dokazovanie. Rovnako poukazujem na skutočnosť, že tunajší súd vo veci konal priebežne v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a s prihliadnutím na procesné úkony účastníkov konania.

V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietáhov v konaní. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške.

Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu Slovenskej republiky.»

2.2 Právny zástupca sťažovateľiek v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal toto stanovisko:

„K vyjadreniu predsedkyne Okresného súdu Bratislava I, zo dňa 12. 6. 2012, ktorým zhrnula priebeh tak dlho trvajúceho prvostupňového konania, zasielame nasledovné stanovisko. Súhlasíme s vyjadrením predsedkyne súdu, že pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitosť sporovej veci, že nejde o zložité právne a skutkové posúdenie veci. (...)

Máme za to, že od podania návrhu, to je odo dňa 23. 6. 2007 tento bol Okresným súdom prospech žalobkyni preukázateľne vyriešený už v roku 2008.

Dňa 17. 10. 2008 odporca, do dnešného dňa nejasným podaním či ide o obranu, alebo protinávrh uplatnil si voči úspešným navrhovateľkám titulom užívateľa ich zariadenia ničím nezdôvodnenú finančnú čiastku.

Okresný súd nevyhovел požiadavke na vyčlenenie protinávrhu na samostatné konanie a začal o protinávrhu pojednávať bez toho, že pohľadávka nebola započítateľná, lebo si ju odporca nikdy neuplatnil, bez toho, že odporca ničím nepreukázal právo, titul protinávrhu, keď tento nemohol uplatňovať voči navrhovateľke, na druhom mieste, keď táto nikdy zariadenie neužívala.

Okresný súd od 17. 10. 2008 umožňoval vo veci protinávrhu, odporcovi predlžovať spor, stále navrhovanými novými a inými dôkazmi, čo mu umožnil i na poslednom pojednávaní, keď právna zástupkyňa vyhradila si právo písomnej reakcie na výpoveď znalkyne i keď bola tejto výpovede prítomná a mohla na ňu reagovať. Napriek písomnému priebehu sporu predsedkyňou Okresného súdu, s ktorého má zrejme vyplývať, že súd vo veci riadne konal, chceme poukázať na skutočnosť, že o žalobnom návrhu mohlo byť rozhodnuté už 17. 10. 2008. Od tejto doby súd pojednával o nejasne uplatnenom návrhu, o obrane vzájomnom nároku, alebo protinávrhu, tak, že na podnet odporcu bolo pojednávanie vždy odročené o štyri až päť mesiacov.

Dňa 24. 8. 2010 bol súdom určený znalec a prvé pojednávanie sa konalo dňa 25. 5. 2012 teda skoro za dva roky od ustanovenia znalca. I na tomto pojednávaní, nebolo o protinávrhu odporcu rozhodnuté a opäť bolo odporcovi umožnené odročiť pojednávanie na 4. 9. 2012 za účelom jeho písomného vyjadrenia sa k znaleckej výpovedi.

Sme presvedčený, že nami podaná sťažnosť je dôvodná a žiadame jej preto vyhovieť. Nevidíme dôvod na nepriznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľkám. Finančné zadosťučinenie uplatnili si za obdobie, kedy bezdôvodne odporca prijal od nich plnenie a to len v rozsahu, v tom čase platnej úrokovej sadzby.

Neuplatňovali si škodu, ktorú im odporca spôsobil prisľubom, že im stroje budú na leasing dané do nájmu, z ktorého dôvodu úhradu splátok vykonal, ani za nájom za priestory v ktorých odporcove stroje boli umiestnené, ani za škodu spôsobenú im tým, že odporca prisľúbené stroje z týchto priestorov odobral a prideliť ich inému nájomcovi.

Žiadame, preto rozhodnúť i o finančnom zadostučinení s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľky, ako jednoduché ženy, na rozdiel od odporcu leasingovej spoločnosti, boli týmto oklamané a donútené uplatniť si vrátenie peňazí vyplatených oproti nedodržanému prísľubu odporcom, súdnou cestou.

Súhlasíme s tým, aby sa vo veci rozhodlo bez našej prítomnosti.

Pre tento prípad uplatňujeme si trovy právneho zastúpenia za 4 úkony - prijatie, sťažnosť, oznámenie z 28.9.2012 a stanovisko k vyjadreniu x 120,16 € a 4x paušál 7,6 €; spolu 539,16 €.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 141/07:

Dňa 29. júna 2007 podali sťažovateľky na okresnom súde návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 244 807,50 Sk s príslušenstvom proti V., spol. s r. o. (ďalej len „odporca“).

Dňa 4. júla 2007 okresný súd vyzval sťažovateľky, aby do 10 dní zaplatili súdny poplatok za podanie návrhu vo výške 14 688 Sk.

Dňa 27. augusta 2007 sťažovateľky požiadali okresný súd o oznámenie, v akom stave sa spor nachádza.

Dňa 6. septembra 2007 bola právnemu zástupcovi sťažovateľiek doručená opätovná výzva na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 13. septembra 2007 bol zaplatený súdny poplatok.

Dňa 25. septembra 2007 bol spis prevedený do oddelenia občianskoprávne vecí a bola mu pridelená sp. zn. 8 C 141/07.

Dňa 23. októbra 2007 sťažovateľky požiadali okresný súd o doručenie platobného rozkazu, prípadne o oznámenie, v akom štádiu sa spor nachádza.

Dňa 25. októbra 2007 okresný súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k žalobnému návrhu.

Dňa 12. decembra 2007 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu.

Dňa 7. januára 2008 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 18. marec 2008.

Dňa 18. marca 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre neprítomnosť účastníkov odročené na 13. jún 2008.

Dňa 12. júna 2008 bol na okresnom súde podaný protinávrh odporcu.

Dňa 13. júna 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu potreby zabezpečenia dedičského spisu po nebohom nájomcovi lízingových zmlúv na 17. október 2008. V ten istý deň okresný súd požiadal o zapožičanie predmetného dedičského spisu.

Dňa 13. októbra 2008 okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 13. októbra 2008 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľiek k sporu.

Dňa 14. novembra 2008 okresný súd vyzval odporcu, aby zaplatil súdny poplatok za podanie protinávrhu vo výške 17 520 Sk.

Dňa 21. novembra 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré sa odročilo na 3. február 2009.

Dňa 31. decembra 2008 bolo okresnému súdu doručené spresnenie vzájomného návrhu odporcu.

Dňa 12. januára 2009 okresný súd bol požiadaný o vrátenie dedičského spisu, ktorý mu bol zapožičaný.

Dňa 26. januára 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľiek k spresnenému vzájomnému návrhu odporcu.

Dňa 3. februára 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom podal právny zástupca sťažovateľiek návrh na vylúčenie vzájomného návrhu odporcu na samostatné konanie, a bolo prijaté uznesenie, ktorým bolo pojednávanie odročené na 20. marec 2009.

Dňa 6. februára 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateliek k návrhu na vylúčenie návrhu na samostatné konanie.

Dňa 10. februára 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu.

Dňa 20. marca 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. máj 2009, pričom okresný súd požiadal sťažovateľky o predloženie ďalších listinných dôkazov.

Dňa 20. apríla 2009 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateliek na pripustenie zmeny žalobného petitu.

Dňa 30. apríla 2007 boli okresnému súdu doručené vyžiadané listinné dôkazy.

Dňa 26. mája 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd pripustil zmenu žalobného návrhu a bolo prijaté uznesenie, ktorým sa pojednávanie odročilo na 16. október 2009.

Dňa 7. augusta 2009 bol spis vrátený príslušnému súdu.

Dňa 16. októbra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu ďalšieho dokazovania.

Dňa 3. decembra 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 12. marec 2010.

Dňa 12. marca 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd pripustil návrh právnej zástupkyne odporcu na doplnenie dokazovania na nariadenie znaleckého dokazovania a pojednávanie bolo odročené na 21. september 2010.

Dňa 2. júna 2010 okresný súd vyzval účastníkov, aby v lehote 3 dní predložili otázky vo veci znaleckého dokazovania.

Dňa 18. júna 2010 odporca prostredníctvom elektronických prostriedkov požiadal okresný súd o predĺženie termínu podania.

Dňa 28. júna 2010 bolo okresnému súdu doručené podanie odporcu, v ktorom uviedol otázky vo veci znaleckého dokazovania.

Dňa 8. júla 2010 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateliek k výzve.

Dňa 24. augusta 2010 okresný súd rozhodol o nariadení znaleckého dokazovania a za znalkyňu ustanovil Ing. L. B. (ďalej len „znalkyňa“).

Dňa 17. septembra 2010 okresný súd zrušil pojednávanie, ktoré bolo nariadené na 21. september 2010.

Dňa 3. novembra 2010 okresný súd vyzval ustanovenú znalkyňu, aby si prišla prevziať spis na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 7. decembra 2010 znalkyňa požiadala okresný súd o zaslanie spisu poštou.

Dňa 8. decembra 2010 okresný súd zaslal znalkyni spis.

Dňa 16. februára 2011 bola okresnému súdu doručená výzva sťažovateľiek na urýchlené konanie.

Dňa 22. júna 2011 znalkyňa požiadala o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 30. septembra 2011 znalkyňa opätovne požiadala o predĺženie lehoty.

Dňa 16. novembra 2011 bol okresnému súdu doručený vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 13. marca 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 25. máj 2012.

Dňa 19. marca 2012 okresný súd vyzval účastníkov, aby sa vyjadrili k znaleckému posudku.

Dňa 3. apríla 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľiek k znaleckému posudku.

Dňa 23. apríla 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu.

Dňa 24. mája 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľiek k doterajšiemu priebehu sporu.

Dňa 25. mája 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. september 2012.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 141/07 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v okolnostiach danej veci mohlo predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s nutnosťou znaleckého dokazovania. Neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľiek v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

Ústavný súd poznamenáva, že ani podanie protinávru odporcom nemožno v okolnostiach danej veci pričítať na ťarchu účastníka konania, pretože využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ich však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné priet'ahy (mutatis mutandis I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie tohto konania viac ako 5 rokov iba na súde prvého stupňa je už samo osebe neprimerané.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v posudzovanej veci opakovane neefektívne činný, keď znalcovi, ktorý bol vo veci ustanovený 24. augusta 2010, súdny spis zaslal až po štyroch mesiacoch, a to 8. decembra 2010, pričom znalec svoju znaleckú úlohu (čo i len bez hrozby poriadkovej pokuty zo strany súdu) splnil až po takmer jednom roku 16. novembra 2011. Za týchto okolností bolo treba minimálne desať mesiacov pričítať na vrub okresnému súdu, pretože toto obdobie uplynulo neefektívne bez toho, aby súd využil prostriedky nápravy, ktoré mal k dispozícii (napr. § 53 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) na urýchlenie vyhotovenia znaleckého posudku. Všeobecný súd pritom v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca (napr. III. ÚS 111/01, II. ÚS 216/09 a iné). Navyše, po dlhotrvajúcom doručení predmetného znaleckého posudku bol okresný súd aj nečinný, keď prvý úkon vykonal až po štyroch

mesiacoch (13. marca 2012). Uvedená neefektívna činnosť, resp. nečinnosť okresného súdu nie je v kontexte 5 rokov trvania napadnutého konania ničím ospravedliteľná, pretože počas minimálne jedného roka súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľky ako navrhovateľky v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Obranu okresného súdu, „*aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní*“, nemožno akceptovať. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako „objektívne“ vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu nevyplýva prijatie účinných opatrení. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľkám ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka 1 požadovala priznať „odškodné v čiastke“ 1 217,69 € a sťažovateľka 2 „odškodné v čiastke“ 976,17 €. Tento svoj návrh však bližšie neodôvodnili, pričom vychádzali z toho, ako keby si v danom prípade nárokovali na náhradu škody; rozhodovanie o takto uplatnenom nároku pritom nie je v právomoci ústavného súdu.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Vzhľadom na to, že sťažovateľky, ktoré sú v kvalifikovane právne zastúpené, vôbec neuviedli, z akých konkrétnych dôvodov sa domáhajú priznania primeraného finančného zadosťučinenia, ústavný súd sťažovateľkám finančné zadosťučinenie nepriznal.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľkám vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri účelne vykonané úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej

sťažnosti a spísanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu). Za dva úkony vykonané v roku 2011 patrí odmena v sume dvakrát po 123,50 € a režijný paušál v sume dvakrát po 7,41 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2012 patrí odmena v sume 127,16 € a režijný paušál v sume 7,63 €, preto trovy právneho zastúpenia pre jednu sťažovateľku predstavujú sumu 396,61 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 317,29 € v prípade jednej sťažovateľky. V prípade dvoch sťažovateľiek tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 634,58 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľiek rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2012